

Araştırma Makalesi / Research Article

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date

25.01.2019

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date

22.04.2019

Doç. Dr. Canan SEYFELİ

Dicle Üniversitesi
Dinler Tarihi A.B.D.
cseyfeli@yahoo.com

Sevinç AKSİN

Dicle Üniversitesi
Dinler Tarihi A.B.D.
sevinc.aksin@gmail.com

SÜRYANİ KADİM KİLİSESİ'NDE MURUN SAKRAMENTİ

Özet

Bu makalenin konusu Süryani Kadim Kilisesi'nde Murun Sakramentidir. Konu, Süryani Kadim Kilisesi'nin Mesih sırrı ve öğretilerine dayalı olan sakramental teolojisinden hareketle ele alınmıştır. Makalede konu ile ilgili temel kaynaklardan birisi kadim ritüel metni olmuştur. Çalışmanın hedefi Murun sakramentinin teolojik yönünü Süryani Kadim Kilisesi örneğinde ortaya koymaktır. Kutsal Kitap'a, Kilise Babalarının eserlerine ve geleneğe dayalı gelişen Murun sakramental yönü konunun sınırlarını ifade etmektedir. Makalenin sonuçlarına göre, Süryani Kadim Kilisesi'nde sakramental teoloji erken Hıristiyanlıktaki sakramentler teolojisine paralel şekilde gelişim göstermiştir. Kilise, Ortaçağ sonlarında gelişen yedi sakrament doktrinini kadim dönemden beri uyguladığı yedi ayini sakramental kabul ederek benimsemiştir. Murun sakramenti, Kutsal Ruh'un yani Tanrı'nın Ruh'unun verildiği sakramenttir. Murunun vaftizi tamamladığı, onayladığı ve güçlendirdiği kabul edilir. Süryani Kadim Kilisesi'ne göre Murun ile kişi Kutsal Ruh'un tapınağı haline gelir ve bir Hıristiyan olarak İsa Mesih'te yaşama ruhunu elde eder. Kutsal Ruh ile kişiye, Kutsal Kitap'ta ifade edilen birçok armağan bahşedilir. Süryani Kadim Kilisesi'nde Murun ritüeli vaftiz ritüelinden hemen sonra aynı ayinde uygulanır. Murun ritüelinde kullanılan her nesne, söylenen dualar ve din görevlisinin hareketleri sakramental ve sembolik anlamlar barındırır.

Anahtar Kelimeler: Hıristiyanlık, Mesih sırrı, Sakramentler, Süryani Kadim Kilisesi, Murun, Ritüel.

THE SACRAMENT OF MURUN (CONFIRMATION) IN THE SYRIAN KADİM CHURCH

Abstract

The subject of this article "The Sacrament of Murun in the Syrian Kadim Church". The subject was taken from with reference to the sacramental theology of the Syrian Kadim Church based on the Messiah secret and teaching. One of the main sources in the article is the ancient ritual text. The aim of the study is to reveal the theological aspect of Murun sacrament in the case of the Syrian Kadim Church. The sacramental aspect of the Murun, which is based on the Bible, the works of the Church Fathers and the tradition, refers to the limits of the subject. According to the results of the article, sacramental theology in the Syrian Kadim Church developed in parallel with the theology of sacraments in early Christianity. The Church, adopted seven sacrament doctrine that developed in the late Middle Ages and accepting seven sacramental practices since the ancient period. Murun sacrament is the sacrament where the Holy Spirit is given, namely the Spirit of God. Murun is considered to have completed, confirmed and strengthened baptism. According to the Syrian Kadim Church, the person become the temple of the Holy Spirit with Murun, and as a Christian, attains the spirit of life in Jesus Christ. The Holy Spirit is bestowed on the person with many gifts expressed in the Bible. Murun ritual in the Syrian Kadim Church is applied in the same ceremony immediately after the baptismal ritual. Every object used in the Murun ritual, the prayers spoken and the movements of the religious servant contain sacramental and symbolic meanings.

Key Words: Christianity, Messiah secret, Sacraments, Syrian Kadim Church, Murun (Confirmation), Ritual

Giriş

Makalenin konusu Süryani Kadim Kilisesi'nde murun sakramentidir. Konu, geleneğin etkin olduğu kadim Hıristiyan kiliselerinden Süryani Kadim Kilisesi'nde, Hıristiyan teolojisinin merkezinde yer alan sakramental ayinlerden Kutsal Ruh'un verildiği murun sakramenti olarak belirlenmiş ve bu kilisenin sakramentler teolojisiyle sınırlandırılmıştır.

Çalışmanın amacı Kutsal Ruh'un verilmesini ve kişinin Kutsal Ruh'un tapınağı olmasını sağlayan murunun sakramental yönünü, Süryani Kadim Kilisesi'nin sakramental teolojisine göre ortaya koymaktır. Murunun sakramental yönü, sakramentler fikri ve teolojisini oluşturan Mesih sırrı ve öğretisinde anlamını bulur. Sakramentler inanç ve uygulama boyutuyla bir bütündür. Hristiyanlıkta Mesih sırrı ile ilişkili ayinler tarihsel süreç içerisinde sakrament fikri ve teolojisini oluşturmuştur. Bu oluşum Kutsal Kitap'ta Mesih sırrı biçiminde varlığını ortaya koyarken gelenek ve Kilise Babalarının etkin olduğu V. Yüzyıl ortalarına kadar devam eden ikinci süreçte bir sakramentler fikri ve teolojisine dönüşerek gerçekleşmiştir (Seyfeli, 2015: 50-69). Daha sonra Katolik Kilise merkezli olarak gelişim sakramentler doktrinine dönüşürken Hristiyanlıkta kiliselerin çoğunluğu yedi sakramenti kabul etmiştir. Süryani Kadim Kilisesi de vaftiz, murun, tövbe, kutsal kurbono, kehnutluk, evlilik ve hasta yağı şeklindeki yedi ayini sakramental kabul etmiştir.

Murun sakramenti, Yeni Ahit metinlerinde yer alan Ruh vaftizi, Kutsal Ruh'u verme/alma, meshetme, üzere el koyma ifadelerine dayandırılır. Kilise Babaları su ve Ruh vaftizini süreç içerisinde birbirinden ayrı iki sakramental ayin olarak kabul eder. Süryani Kadim Kilisesi'ne göre murun sakramenti Kutsal Ruh'un verilmesini sağlayan, kişiyi Kutsal Ruh'un tapınağına dönüştüren, Kutsal Ruh'la mühürleyen, güçlü ve mükemmel bir Hıristiyanı dönüştüren (SOCA, t.y.) ve vaftiz ritüelinden sonra vaftizi onaylayan ve tamamlayan sakramenttir.

Süryani Kadim Kilisesi'nde murun ritüeli vaftiz ritüelinden hemen sonra aynı tören içerisinde gerçekleştirilir. Kilisenin bu uygulama biçimi geleneğe ve Yeni Ahit metinlerine dayandırılır. Vaftiz ile kiliseye giriş yapan aday murun ile Kutsal Ruh'u alarak, Kutsal Ruh'un işlevselliğini elde eder.

Süryani Kadim Kilisesi'nde murun ritüelinin kiliselerde okutulan bir ortak metni vardır. Bu kilisenin temel metnidir ve İngilizce çevirisi "The Sacrament of Holy Baptism According to The Ancient Rite of The Syrian Orthodox Church of Antioch" (Samuel (Ed.), 1974) şeklinde isimlendirilmiştir. Aslında bu eser vaftiz tören metnidir ve Süryani Kadim Kilisesi'nde murun vaftiz ritüelinin hemen ardından yapıldığı için aynı metin içinde yer almaktadır. Bu temel, ana metnin orijinal dili Süryanicedir. Süryaniceden İngilizceye ilk çeviri 1950 yılında Patrik Mor Efrem I. Barsavm tarafından yapılmıştır. Çalışmanın ritüel boyutu için ana kaynak olan bu metin murun sakramentinin anlaşılmasını kolaylaştırmada da temel metin boyutundadır.

Çalışmanın kaynak belirleme aşaması ve özellikle katılımcı gözlem tekniği ve din adamlarıyla yapılan görüşmelerin temel amacı yaşananı olduğu gibi anlama ve anlatmayı sağlamaktır. Bu hedef inanılanı olduğu gibi, inananın bakış açısıyla ortaya koymaktır. Bu nedenle Süryani Kadim Kilisesi ve Ermeni Kilisesi'ndeki gözlemleriyle Seyfeli ve Süryani Kadim Kilisesi'ndeki gözlemleriyle Aksin çalışmada iki doğu kilisesinin bakış açısını Süryani Kadim Kilisesi örneğinde birleştirmeyi hedeflemiştir. Ermeni Kilisesi'ne bu anlamda en yakın kilisenin Süryani Kadim Kilisesi olması da konunun anlaşılmasını kolaylaştıran hususlardan olmuştur.

Çalışma bu hususlara dikkat edilerek dört başlık altında işlenmiştir. Bunlar "Terim Olarak Murun", "Murun Sakramentinin Tarihsel Gelişimi", "Murun Ritüeli" ve "Murun ve Ritüelinin Teolojik Anlamı" şeklindedir.

I- Terim Olarak Murun

Süryani Kadim Kilisesi'nde bu sakramente isim olan "murun" terimi, sakramentin maddesi ve işareti olan kutsal yağın adından kaynaklı olarak verilmiş bir isimdir. Hıristiyanlıkta bu sakrament, confirmasyon, güçlendirme ve mühürleme gibi bu sakramentin anlamlarıyla ilişkili isimlendirilirken "kutsal yağ ile meshetme" diye ritüeline ilişkin bir tanımlama yapılması da yaygın bir kullanımdır. Ayrıca, bu tanımlama Kutsal Kitap metinlerine ve bu sakramentin tarihsel gelişimine paralel bir geniş anlamlılık taşımaktadır.

Süryani Kadim Kilisesi'nde murun sakramentinde kullanılan kutsal yağ Yunanca merhem, balsam, parfüm, kolza yağı ve meshetme yağı anlamlarına gelen *myron* terimine karşılık gelen *murun* terimi ile isimlendirilir. *Myron*, Yunanca hoş kokulu yağ ve merhem anlamına gelen *myrrh* kelimesinden türemiştir (Strong, 1890: 3464). Süryanice murun terimi ise *muro* sözcüğünden türemiştir ve bu terim ölüleri mumyalamak için hoş kokulu ağacın sakızı anlamına gelir (Silvanos, 2014: 145). Bu anlamıyla Mesih'in ölümüne işaret etmektedir (Akgüç ve Koç, 2007: 49; Demir, 2012: 47; Poovathanikunnel, 2013).

Süryani Kadim Kilisesi'nde Kutsal Ruh'un verilmesini sağlayan, kutsal yağ, (Maclean, 1902: 202) kutsal esans (Akdemir, 2009: 70) anlamına gelen murun, *Moroon Qadisho* (kutsal murun) ve *Meshho d-mshihootho* (meshetme yağı) sözcükleriyle de ifade edilir (SOCA, t.y.).

Süryani geleneğinde Kutsal Üçlü'de; Baba kutsal yağ ile kutsayıcı, yani meshedendir, Oğul kutsal yağ ile kutsanan yani meshedilendir, Kutsal Ruh ise kutsal yağın rolünü, işlevini gerçekleştirendir (Silvanos, 2014: 147). Süryanicede Kutsal Ruh'u sembolize eden kutsal yağ *meshkho*, kutsanmış olan Oğul *meshikha* terimleri ile ifade edilir (Missick, 2006: 146).

II- Murun Sakramentinin Tarihsel Gelişimi

Murunun sakramental gelişimi tarihsel süreç içerisinde gerçekleşirken iki önemli süreçten bahsedilebilir. Bunlar Kutsal Kitap çağındaki gelişmeler ve ondan sonraki yaklaşık 350 yıllık Hıristiyanlığın bir din olarak kendisini ortaya koyduğu gelişim sürecidir. Süryani Kadim Kilisesi'nde murun sakramentinin gelişimini de öncelikle Kutsal Kitap çağıyla ilişkilendirmek gerekir. Çünkü Süryani Kadim Kilisesi bu sakramenti ilk olarak Kutsal Kitap metinlerinde yer alan İsa Mesih ve elçilerin ifadelerine ve uygulamalarına dayandırır. Kutsal Kitap çağından sonra ise özellikle murunun ritüel boyutuyla gelişimi, Kutsal Kitap ve öncekilerin geleneğine göre kendisini biçimlendiren hem genel hem de özde Süryani Kilise Babalarının etkin olduğu tarihsel süreçte gerçekleşmiştir.

Tanrı'nın Ruh'unun işlevselliğini gerçekleştiren ve kişinin yeryüzünde Kutsal Ruh'un tapınağı haline gelmesini sağlayan murun sakramenti Hıristiyan teolojisinde önemli bir yerde durur. Hıristiyan teolojisinde Yeni Ahit metinlerinde anlamını bulan murun sakramenti tarihsel süreç içerisinde sakramental ayine dönüşmüştür. Yeni Ahit metinlerinde Kutsal Ruh ile ilgili ifadeler daha açık bir şekilde yer alsın da Eski Ahit metinlerinde de Tanrı'nın Ruh'unun varlığı ve işlevselliğine dair sözler vardır.^(Hez. 36:25-28.)

Yeni Ahit metinlerinde vaftiz ile doğrudan ilişkisi olan ve Ruh vaftizi olarak ifade edilen murun zamanla vaftizden ayrılmış ve farklı bir sakramental ayin olarak kabul edilmiştir. Ruh vaftizi ve Kutsal Ruh'un inmesi gibi daha somut olay ve olgular ilk olarak Yeni Ahit metinlerinden İncillerde görülür. Konuyla ilgili en dikkat çeken örnek Yahya'nın İsa Mesih'i vaftizinde açığa çıkar. Bu, Kutsal Kitap'ın tarihsel sürecinde ilk olarak Yahya'nın İsa Mesih'i vaftizinden önceki "*Ben sizi suyla vaftiz ettim, ama O sizi Kutsal Ruh'la vaftiz edecektir.*"^(Mar.1:8) sözünde belirginleşir. Ayrıca Yahya'nın İsa'yı vaftiz ederken "*... İsa Yahya tarafından vaftiz edildi. Tam sudan çıkarken, göklerin yarıldığını ve Ruh'un güvercin gibi üzerine indiğini gördü.*"^(Mar.1:9-10) ifadeleri Kutsal Ruh vaftizi anlamına gelen Kutsal Ruh'un verilmesi/alınması olayı ile su vaftizini birbirinden ayırır şekildedir, bu yüzden Kilise'de murun sakramentinin çıkış yeri olarak da kabul edilmiştir (Seyfeli, 2015: 167). Buna karşın İncillerde her ne kadar İsa Mesih'in Ruh'la vaftiz edeceği söylene de Ruh ya da ateş vaftizinin bir uygulaması olduğunu gösteren açık bir veriye rastlanmaz. Bununla birlikte Ruh ve ateş vaftizinin diğer Yeni Ahit metinlerinden özellikle Pavlus'un metinlerinde daha açık hale geldiği görülür. O, "*yeniden doğuş yıkaması*" derken su vaftizine, "*Kurtarıcımız İsa Mesih aracılığıyla üzerimize bol bol döktüğü Kutsal Ruh'un yenilemesi*"^(Tit.3:4-7) ifadeleriyle de ruh vaftizine gönderme yapmıştır. Ruh vaftizi ile su vaftizinin zorunlu olması ve Ruh vaftizinin görünmez ama hissedilir olması Yuhanna'da açık hale gelirken İsa'nın "*Sana doğrusunu söyleyeyim, bir kimse sudan ve Ruh'tan doğmadıkça Tanrı'nın Egemenliği'ne giremez. Bedenden doğan bedendir, Ruh'tan doğan ruhtur. Sana 'Yeniden doğmalısınız' dediğime şaşma. Yel dilediği yerde eser, sesini işitirsin, ama nereden gelip nereye gittiğini bilemezsin. Ruh'tan doğan herkes böyledir.*"^(Yu.3: 5-8) şeklindeki sözleriyle ifadesini bulmuştur. Burada insanın hem beden hem ruhtan oluşması, dolayısıyla su vaftizinin bedensel ruh vaftizinin ise ruhsal anlamda yeniden doğum, yenilenme, arınma gibi anlamlara geldiği açığa çıkmaktadır.

Kutsal Ruh ile vaftiz ilişkisini ortaya koyan başka bir örnek Elçilerin İşleri'nde geçmektedir. Pentekost günü Petrus'un "*Tövbe edin, her biriniz İsa Mesih'in adıyla vaftiz olsun. Böylece günahlarınız bağışlanacak ve Kutsal Ruh armağanını alacaksınız.*"^(Elç.2:38) ifadelerinde su vaftizinin, vaftiz olmanın günahların bağışlanması yanında Kutsal Ruh, Kutsal Ruh armağanını almayı da sağlayacağı belirtilmiştir. Bu durum vaftizden sonra Kutsal Ruh'un verilmesi ve murun sakramentinin vaftizin tamamlayıcı sakramenti olmasıyla ilişkilendirilmiştir (Akgüç ve Koç, 2007: 49). Ayrıca Kutsal Ruh almanın kendine özgü ayrı bir sakramental ayin olduğu yine Elçilerin İşleri kitabına, Petrus'la Yuhanna'nın Samiriyelileri vaftizine dayandırılmaktadır ve metni şöyledir: "*Yeruşalim'deki Elçiler, Samiriye halkının, Tanrı'nın sözünü benimsediğini duyunca Petrus'la Yuhanna'yı oraya gönderdiler. Petrus'la Yuhanna oraya varınca, Samiriyeli imanlıların Kutsal Ruh'u almaları için dua ettiler. Çünkü Ruh daha hiçbirinin üzerine inmemiştir. Rab İsa'nın adıyla vaftiz olmuşlardır, o kadar. Petrus'la Yuhanna onların üzerine ellerini koyunca, onlar da Kutsal Ruh'u aldılar. Elçilerin bu el koyma hareketiyle Kutsal Ruh'un verildiğini gören Simun onlara para teklif ederek. 'Bana da bu yetkiyi verin, kimin üzerine ellerimi koysam Kutsal Ruh'u alsın' dedi. Petrus, 'Paran da yok olsun, sen del' dedi, 'Çünkü Tanrı'nın armağanını parayla elde edebileceğini sandın.'*"^{(Elç. (8:14:20)} Bu metin hem bir uygulamasının hem de sakramental işaretinin üzere el koyma olduğunu gösteren en açık ifadelerdendir.

Farklı bir ritüel olarak Kutsal Ruh'u alma ve bunun sakramental işaretleri gibi konuların daha açık hale geldiği metinler Pavlus'a aittir. Pavlus'un Yahya'nın öğretilerine dayanarak vaftiz olmuş ve Kutsal Ruh'un varlığından haberleri olmayan aşağı yukarı on iki imanlı öğrencileri vaftiz ettiğinde bu vaftiz, İsa'nın vaftiziyle vaftiz etmek anlamına gelir. Buna göre "*Pavlus, ellerini onların üzerine koyunca Kutsal Ruh üzerlerine indi ve bilmedikleri dillerle konuşup peygamberlik etmeye başladılar.*"^(19:6-7) sözleri, Pentekost gününde olduğu gibi Kutsal Ruh'u almanın vaftizden ayrı bir ritüeli ve işaretinin de üzere el koyma olduğunu göstermektedir. Ayrıca önceki bilgilere paralel olarak bunun ancak elçiler tarafından üzere el koyma ile gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte peygamberlik etmeye başlamaları Kutsal Ruh armağanının verilmesi ile ilişkili olup yetkilendirme anlamına gelmektedir. Bu, her şeyden önce Kutsal Ruh'un pek çok sakramentle, tüm kutsallaştırmalarla ilgili olmasıyla da ilişkili bir durumdur. Buna karşın murun sakramentinin maddesi, işareti, ritüeli ve teolojik anlamı gibi konuların ancak sonraki süreçte gelenek ve Kilise Babalarının etkin olduğu döneme ait verilerde daha açık hale gelecektir.

Kutsal Ruh'u almayla gerçekleşen günahların bağışlanması, tanıklık, gözetmen olunma ile ilgili Yuhanna'nın "*İsa yine onlara, 'Size esenlik olsun!' dedi. 'Baba beni gönderdiği gibi, ben de size gönderiyorum.'* Bunu söyledikten sonra onların üzerine üfleyerek, '*Kutsal Ruh'u alın!*' dedi. '*Kimin günahlarını bağışlarsanız, bağışlanmış olur; kimin günahlarını bağışlamazsanız, bağışlanmamış olur.*"^(Yu.20:21-3) ifadesi ile "*.....Ama Kutsal Ruh üzerinize inince güç alacaksınız. Yeruşalim'de, bütün Yahudiye ve Samiriye'de ve dünyanın dört bucağında benim tanıklarım olacaksınız.*"^(Elç. 1:5-8) ve "*Kendinize ve Kutsal Ruh'un sizi gözetmen olarak görevlendirdiği bütün sürüye göz kulak olun. Rab'bin kendi kanı pahasına sahip olduğu kiliseyi gütmek üzere atandınız*"^(Elç.20:29) ifadeleri Kutsal Ruh'u almanın görev ve yetki anlamlarına işaret eder. Yine Kutsal Ruh'u almanın görev ve yetkilendirme anlamını ve Kutsal Ruh armağanlarını geniş boyutuyla ortaya koyan Pavlus'un Koleselilere Birinci Mektubu'ndaki sözleridir.^(1.Ko.12:4-11) Bu sözler aynı zamanda Kutsal Ruh'un hayatın her veçhesinde olduğunu göstermektedir. Bu özelliğiyle vaftizi tamamlayan, bütünleyen ve vaftizliyi güçlendiren anlamlarıyla etkinliğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte hem armağan hem de Murun sakramentiyle ilişkili en fazla kullanılan metinlerden birisi Pentekost günü gerçekleşen olayları anlatır ve sözleri şöyledir: "*Ansızın gökten güçlü bir rüzgarın esişini andıran bir ses geldi ve buldukları evi tümüyle doldurdu. Ateşten dillere benzer bir şeylerin dağılıp her birinin üzerine indiğini gördüler. İmanlıların hepsi Kutsal Ruh'la doldular, Ruh'un onları konuştuğu başka dillerle konuşmaya başladılar.*"^(Elç. 2-2-4)

Yuhanna'nın "*Sizlerse Kutsal olan tarafından meshedildiniz.*"^(1Yu.2:20) ve "*O'ndan aldığınız mesh sizde kalır.*"^(2:27) sözlerinde kutsal yağ ile ilişkilendirilen meshetme ve Kutsal Ruh'u alma kutsal yağla meshetme ritüeli ile ilişkilidir. Pavlus'un "*Bizi sizinle birlikte Mesih'te pekiştiren ve meshetmiş olan Tanrı'dır. O bizi mühürledi, güvence olarak da yüreklerimize Kutsal Ruh'u yerleştirdi.*"^(2.Ko.1:21-2) sözü ise aynı anlamı daha açık hale getirmiştir. Burada meshetme, mühürleme ve Kutsal Ruh'u yerleştirme

birlikte kullanılarak Elçilerin İşleri'ndeki Luka'nın "*Tanrı'nın, Nasıralı İsa'yı nasıl Kutsal Ruh'la ve kudretle mehettiğini biliyorsunuz.*"^(Elç.10:37-8) sözüne paralel bir anlam sunmaktadır. Buradan murun sakramentinin "*kutsal yağ*" ile meshetme şeklinde yapılmasının nedeni de anlaşılmaktadır. Kutsal yağ ilişkisi Mesih'in üzerine çarmıh sürecinde dökülen yağ^(Mar.14:8) ile ilgili olarak da kurulabilir. Dolayısıyla ilk dönemde Kutsal Ruh'u almanın işaretinin yağı boşaltarak meshetme olabileceği söylenebilir (Seyfeli, 2015: 177-178).

Hıristiyan teolojisinde vaftiz sakramenti ile murun sakramentinin ayrı sakrament olarak değerlendirilmesi tarihsel süreç içerisinde açık hale gelmiştir. Kutsal Kitap ve öncekilerin geleneğini kendilerine esas alan Kilise Babaları Yeni Ahit metinlerinde su ve Ruh vaftizi^(Elç.2:1-4;1:5-8;11:15) şeklinde zikredilen iki vaftizle ilgili kendi değerlendirmelerini yaparken diğer taraftan Hıristiyanlığın bir din olarak kendisini ortaya koyma süreci inanç ve uygulamalarını da açıklığa kavuşturmuştur ve bunu bir gelişim sürecinde gerçekleştirmiştir.

Sakramental teolojinin şekillenmesinde Kilise Babalarının tek tek sakramentlerle ilgili görüşleri etkili olmuştur. Kilise Babalarının eserlerinde ilk dört yüzyıl boyunca Kutsal Ruh'un verilmesi ile ilgili üzere el koyma, kutsama, meshetme, mühür, merhem ve bunlara eşlik eden kelimeler kullanılsa da onaylama kelimesinin kullanılmadığı görülmektedir (SOCA, t.y.).

Hıristiyanlığın temel konularından çoğu hakkında ilk açık ve açıklayıcı bilgileri veren Tertullian (145-220) su ve ruh vaftizindeki ayırımı belirgin halde sunmuştur. Ancak o, dönemin vaftiz merasiminde birbirini tamamlayan ritüel olarak değerlendirmiş, yani murunu da bir vaftiz olarak görmüştür. Tertullian, "Beden, ruhun lekesiz olmasıyla yıkanır. Beden, Ruhun takviyesiyle mühürlenir. Beden, Kutsal Ruh'un ruha ışık tutmasıyla elleri üzere koyma aracılığıyla gölgelenir. Beden, ruhun Tanrı'dan beslenebileceği Mesih'in Bedeni ve Kanı ile beslenir." ifadeleriyle bu ayırımı göstermiştir (SOCA, t.y.). Ancak Kartacalı Cyprian (200-258) vaftiz ve murunu iki ayrı sakrament diye tanımlayarak birçok yönden ayrı olduklarını ortaya koymuştur. O, görüşünü, yani bu tanımlamayı sudan ve Ruh'tan doğuma işaret eden su ve ruh vaftizine dayandırmıştır (Cyprian, 2004: Epistle LXXII/22; LXXIV/9, 13, 17; LXXXV/15).

Murun sakramentinin ritüel boyutunun görünür işaretini el koyma veya meshetme oluşturmaktadır. Kutsal Kitap metinlerinde üzere el koyma ile Kutsal Ruh'u verme anlamı belirgin olmasına karşın kutsal yağla meshetmenin murun sakramenti ile ilişkisi yeterince açık değildir. Ancak süreç içerisinde Kilise Babalarının Yeni Ahit metinlerindeki meshetme/mesholma/kutsal yağla yağlama^(Mat.26:6-13;Mar.14:3-10;Luk.7:36-48) gibi hususlardan hareketle murun sakramentinin görünür işareti olan yağla meshetme arasında bağ kurmalarında konu daha açık hale gelmiştir. Dolayısıyla yağla meshetme de Kutsal Ruh'u verme anlamında kabul edilmiştir (Augustin, 2011: Homily III).

Bazı araştırmacılar vaftiz sonrası yağlama, yani murun ritüelinde yağlamanın ancak VI. Yüzyıldan sonra standart bir uygulamaya dönüştüğünü söylemişlerdir (Bar-Sawme, 2016: 1). Bununla birlikte daha III. Yüzyıl başlarında Tertullian vaftizden sonra temel kurallara uyularak kutsal yağla meshetmenin gerçekleştirildiğini söylemiştir (Akdemir, 1972: 71). Aynı şekilde IV. Yüzyıl Süryani Kilise Babalarından Mor Efrem (M.S. 373) Kutsal Ruh ve yağ ilişkisine açık şekilde dikkat çekmiştir. O, en tatlı merhem yağının kutsama yağı olduğunu, bu yağın vaftizle kutsananları mühürlediğini ve bu sakramenti alanın Kutsal Ruh zırhını giyindiğini söylemiştir (SOCA, t.y.). Ayrıca Mor Efrem kutsal murun ile ilgili edebi ve teolojik şiirler yazmıştır. Onun, Mesih ve Kutsal Ruh'a vurgu yapan "Yağa hangi açıdan bakarsam bakayım, İsa bana ondan bakıyor." ve "Bu yağ, Kutsal Ruh'un sevgili arkadaşdır, onu bir öğrencisi gibi takip ederek ona hizmet eder. Bununla beraber Ruh damgasını koyunlarına basar." (Nikiforova, 2016: 8) Anlamındaki sözleri barındıran şiirleri vardır. Bu sözlerde Kutsal yağ ile İsa Mesih ilişkisi yanında Kutsal Ruh'u almanın mühürleme anlamına vurgu yapılmıştır. Dolayısıyla onun döneminde Süryani Kilisesi'nde murun ritüelinde kutsal yağın kullanıldığını söylemek mümkündür.

Farklı bir ilişkilendirme biçimi olarak Süryani teolog Urfalı Yakup (640-708) örnek verilebilir. O, kutsal yağı insan ile Tanrı arasındaki ilişkinin simgesi olarak nitelendirmiştir. Ona göre murun ayrıca, Tanrı'nın kendisini insan doğasıyla birleştirmesi, yani enkarnasyonudur (Silvanos, 2014: 150).

İlerleyen süreçte kutsal yağa, muruna ilişkin, yani kutsal yağın yapılışı ve içindeki bitki ve yağlarına ilişkin bilgiler artmıştır. Bu bilgileri verenlerden birisi Bar Hebraeus'dur. O, "*Hudoyo*" adlı eserinde kutsal yağın, yani murunun yapıldığı bitkilerden bahsetmiştir. Buna göre kutsal yağ şu 10 karışımdan oluşmaktadır: Tatlı güzel kokan tarçın, hint sümbülü, karanfil, Hindistan cevizi, safran, biber, saf zeytinyağı, taze reçine ve son olarak balsam. Temel maddeleri zeytinyağı ve balsamdan oluşan bu karışım patrik tarafından özel bir şekilde, ayinle yapılır (SOCA, t.y.; Tanoğlu ve Tanoğlu (Ed.), 2010: 241).

Süryani Kadim Kilisesi'nde murun sakramentinin maddesi olan kutsal murun sadece yılın paskalya öncesi Perşembe gününde metropolitlerin, piskopos ve papazların arasında patrikle beraber kahin olan on iki ruhbanın etkin olduğu bir ayinle yapılır. Ayini yöneten ve kutsayan patriktir ancak diğer on bir kahin ayinde onunla birlikte aktif rol oynar ve onlarla birlikte on ikişer şemmas ve afodiyakon da hazır bulunur (SOPAE, 2015: 3, 12). Ayin esnasında patrik, havarilerden kalan kutsal murun yağının bir damlasını kutsanacak yeni kaynatılan murun yağına damlatır ve özel dualar eşliğinde onu kutsar (Silvanos, 2014: 147-148). Bu yağ her yerde, Şam'da ya da Deyrülzaferan'da yapılabilir. İhtiyaç duyulduğunda birkaç yılda bir İsa'nun tutuklandığı günde, Perşembe günü kutsama gerçekleştirilir. Çünkü o gün, "*hemşod roze*", yani sırların Perşembesi olarak bilinir. Sonra kutsanan murun ayinlerde kullanılmak üzere kiliselere dağıtılır (Seyfeli-Aydın, 2010: Kayıt 1).

Murun sakramentinin uygulama ve anlamlarıyla Süryani Kadim Kilisesi'nde Hıristiyanlığın bir din olma sürecini ifade eden ilk dönemde var olduğu anlaşılmaktadır. Ancak çoğul olarak sakramentler ve yedi sakrament doktrininin asıl gelişimi Katolik Kilise'de Ortaçağ'ın son döneminde gerçekleşirken Katolik Kilise'de yaygın ismi konfirmasyon olan murun sakramentinin ergenlik çağına ulaşan vaftizliye uygulandığı, dolayısıyla bebek-çocuk vaftizinden hemen sonra uygulanmadığı görülür. Süryani geleneğinde ise IV. yüzyıl sonlarına doğru vaftiz sonrası yağlamanın bilinmediğine dair veriler bulunduğunu söyleyenler (Harvey, 2006: 264) olsa da Mor Efremler'in şiirleri uygulama ve anlamlarıyla birlikte var olduğunu göstermeye yeterlidir.

Ermeni Kilisesi gibi birçok Hıristiyan bağımsız kilisesi yanında Süryani Kadim Kilisesi'nin vaftiz merasiminde vaftiz ritüelinin hemen ardından murun sakramentini vermesi geleneksel uygulamadır (Aksin, 2018: 76). Murun sakramenti de vaftiz gibi sadece bir defaya mahsustur ve vaftizliye verilebilir. Dolayısıyla vaftizdeki temel şartların bu sakramente de oluşması gerekir (Dolapönü, 1968: 13).

Kutsal Ruh'u alma-verme özel olarak murun sakramentini ifade etse de Kutsal Ruh tanrısal olan her şeyde Tanrı'nın icra yönüyle vardır. Bu, temelde Tanrı'nın yaptığı şeyleri Kutsal Ruh'uyla icra etmesiyle alakalıdır. Dolayısıyla tüm sakramentlerde Kutsal Ruh vardır ve Kutsal Ruh bunların varlık düzeyine çıkması, işlevi ve anlamıyla ortaya çıkabilmesi için bedeni canlandıran ruh gibi varlığını ortaya koyar. Bunun güzel ve açık bir örneğini Süryani Kilise Babalarından Muşe Bar Kifo, (M. 903) liturjide, yani evharistiya ayini esnasında Epiklasis (Çağrı) bölümünde ekmek ve şarabın İsa Mesih'in bedeni ve kanına dönüşmesinde Kutsal Ruh'un işlevselliğinin etkin olduğunu söylerken ortaya koymuştur (Brock, 2000: 111). Dolayısıyla murun sakramentinde Kutsal Ruh'u alma diğer ayinlere göre farklıdır ve farkını Tanrı'nın kurtuluş tasarısında vaftizi alarak tüm günahlarından arınan ve kutsallığını yeniden elde eden bedenin ruhla canlanması anlamındadır. Bu durum, kişinin hem yeryüzü hem göksel hayatıyla, bütün yaşamıyla ilişkili bir durumdur. Kutsal Ruh evharistiyada ekmek ve şarabı dönüştürürken murun sakramentinde kişiyi dönüştürmektedir.

III- Murun Ritüeli

Süryani Kadim Kilisesi'nde murun ritüeli vaftiz ritüelinden sonra gerçekleştirilir. Murun ritüeli, vaftizin tamamlayıcısı olmakla beraber kutsal Ruh'un verildiği ayrı bir ritüeldir. Murun sakramentinin tamamlanması bazı şartlarının yerine getirilmesine bağlıdır. Süryani Kadim Kilisesi'nde murun ritüelinin bir sakrament olarak gerçekleşmesinde, böylece varlık bulmasında üç şartı olduğu üzerinde durulur. Bunlar madde, dua ve ruhanidir. Murun sakramentinin maddesi kutsal murun yağıdır. Elçisel dönemde Kutsal Ruh'un verilmesini simgeleyen üzere el koyma (*syomido*) şeklinde uygulanırken artan Hıristiyan cemaate yetişememe durumundan dolayı kutsal yağla mesh etme biçimine dönüştüğü söylenmektedir. Bu sakramentin ikinci şartı ritüel esnasında kahin tarafından okunan formülüne edilmiş sözler biçimindeki duadır. Murun ritüelinin formülü şöyledir: "*Mesih'in hoş kokusu inancın*

gerçek mührü ve Kutsal Ruh karizmalarının (mevhibe) tamamlayıcısı kutsal murunla, Mesih'in kulu 'falan' sonsuz yaşam için Baba, Oğul ve Kutsal ruh adına, murunun Kutsal ve tanrısal mühriyle mesh oluyor." (Demir, 2012: 52). Üçüncü şart, ritüelde yağı uygulayan ve bu arada formülü söyleyen bir icra edeni, yani tamamlayıcısı olmalıdır. Süryani Kadim Kilisesi'nde icra eden din görevlisi (kahin) piskopos ya da papazdır. Kiliseye göre murun ruhaniler dışında kimse tarafından uygulanamaz ve murunu kutsama yetkisi sadece patriğe özgüdür (Akgüç ve Koç, 2007: 49). Buna karşın Ermeni Kilisesi'nde dördüncü şart sakramenti alan, yani aday olmalıdır. Bunun sebebi sakramenti alana vekalet etmenin geçersizliğidir (Seyfeli, 2015: 197). Aslında bu kural Süryani Kadim Kilisesi için de geçerlidir. Bu, uygulamalarından anlaşılmalıdır.

Süryani Kadim Kilisesi'nde murun ritüeli vaftiz merasiminin bir parçası olduğu ve vaftiz ritüelinin hemen ardından yapıldığı için herkes ve her şey bu sakramentin icrasına hazırdır. Murun sakramentinin icrasına geçildiğinde kahin sol elinde kutsal murun kabı olduğu halde diğer tarafta aday eğer çocuksa başı sağ koluna yatmış şekilde kucığında dururken önce şu duayı okur: "Kulların arasında vaftiz ve iman içinde sayılmış olan bu kulu Kutsal isminde bu mührü almaya layık et. Ey Tanrım kutsal murun aracılığıyla o hoş koku ile ruhsal olarak dolduğunda ona düşman güçlerden arınmış hükümet olmayı bahşet. Böylece o karanlığın yöneticilerinden ve bu dünyanın efendilerinden korkmasın. Talimatların ışığında yürüme yolunu ona göster ki gerçek ışık olan senin için ışığın evladı olmaya layık hale gelebilsin. Şimdi ve ebediyen Sana, Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'a şükürlerimizi sunarız." (Samuel (Ed.), 1974: 72).

Kahin, kutsal murun yağıyla işaretleme yaparken sağ elinin baş parmağını kullanır. Önce parmağını yağ ile ıslatıp çocuğun alnına üç defa yukarıdan aşağıya, soldan sağa doğru haç işareti yaparak yağı sürer (Seyfeli-Aydın, 2010: Kayıt 1). Bu arada "Mesih'in hoş kokusu olan kutsal murun aracılığıyla gerçek imanın mühri, Kutsal Ruh'un mükemmel hediyeleri ile (ışım) damgalanır." şeklinde dua eder. Diyakosların "Barekhmore" diyerek çağrıda bulduklarında kahin sonsuz bir yaşam için diyerek Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un adıyla haç çıkarır, kutsama yapar (Samuel (Ed.), 1974: 74).

Murun ritüeli adayın bir çok yerine kutsal yağ sürüldüğü için uzundur ve kahine yardımcı gerekir. Gelenek vaftiz babasını bu ayin esnasında bebeği-çocuğu tutması için yardımcı kabul etmiştir. Ayrıca kutsal murun yağı Kutsal Ruh'u temsil ederken bu kutsal objenin dökülmemesi, başka yerlere sıçramaması için özel itina gösterilir. Bu da yardımcıyı gerektirir. Çocuk vaftiz babasının kucığında iken kahin önce yetecek kadar kutsal murunu avucunun içine döker ve sağ baş parmağıyla adayın ilkin alnını sonra sağ kulağı, kolu, omzu, sağ el parmakları ve sağ ayak parmaklarını, yani tüm sağ tarafındaki uzuvlarını yağlar. Sonra adayın sol tarafına geçer ve yine kolunu, omzunu, kulağını, sol el parmaklarını ve sol ayak parmaklarını, yani bütün sol uzuvlarını yağlar. Sonra adayın alnı, kafası, gözleri ve göğsü yağlanırken bütün uzuvları tamamlanır, böylece tüm vücudun yağlanması gerçekleştirilmiş olur. Eğer aday yetişkin ise tüm dualar yapıldıktan sonra kahin kutsal murun yağıyla sadece adayın alnını ve elini mesheder. Ardından aday bir odaya geçer ve kutsal murun yağıyla tüm vücudunu kendi yağlar (Seyfeli-Aydın, 2010: Kayıt 1). Bu yağlama işlemi esnasında diyakos yüksek sesle: "Tam da şimdi, Tanrı'nın onu tüm kötülüklerden temizlediği, ilahi çağırış ve bu mükemmel göksel gizemlere onu layık ettiği ikinci doğumun yağlaması için şimdi sana sunulan adına haydi ayakta dua edelim ve yalvaralım." (Samuel (Ed.), 1974: 74) sözlerinden oluşan bir dua okur.

Murun adayının kutsal murunla yağlanması sonrasında adaya beyaz elbiseler giydirilir ve murun ile yağlanan her yeri kapatılır, böylece kutsal yağın başka yerlere sıçraması engellenmiş olur. Süryani Kadim Kilisesi'nde bu elbiseyi diyakos ve vaftiz babası karibo giydirirler. Beyaz giysi temizliği, saflığı, ışık olan İsa Mesih'i ve İsa Mesih'te yaşamı temsil eder (Aksin, 2018: 108). Giyimden sonra bunun anlamına uygun şekilde diyakoslar "Tanrı günahlarımızı bağışlasın." diye yüksek sesle dua ederler. Kahin ise şu Kutsal Ruh'un bahşedilmesi duasını içinden okur: "Kutsanmış Yüce Tanrı: yaşam kaynağı, tüm iyi armağanların kaynağı, gerçek ışığın babası olan, yalnız doğan oğulun tezahürü Rabbimiz İsa Mesih aracılığıyla göklerde olanlar gibi yeryüzündeki tüm canlılar aydınlatıldı. Kurtarıcı vaftiz aracılığıyla arınmanın lütfunu bize bahşettin, yaşam veren Kutsal Ruh, Mesih'in birliği ve kutsal yağlama aracılığıyla kutsallık verdin. Ey Rab, şimdi bile bizim hizmetimiz sayesinde bu kulun sonsuz yaşam umudu içinde Ruh ve su aracılığıyla yeniden doğmaya layık hale gelebilmesine razı ol. Ona isteyerek ve istemeyerek işlemiş olduğu günahlarının affını bahşet. Kutsal Ruh'unu ona

gönder ve onu kutsallıkla doldur.” Sonra şu duaya yüksek sesle devam eder: “Bilgin içinde koru onu Ey Rab! Huşunla tut ve onu kabul et, onun adımlarını Senin gerçekliğinin içinde sabitle, onun ruhunda emirlerinin yolunu inşa et, Mesih’in yönetimi altında suçsuz bir yaşamın sürdürülebildiği ışığın evladı olabilmeyi ona göster ve onu birliğinin layığı haline getir. Sen kurtuluşun Tanrısı olduğun için Senin Biricik Oğlu’na, Kutsal Ruh’una ve Sana şükranlarımızı sunarız.” (Samuel (Ed.), 1974: 74-76).

Kutsal Ruh dualarından sonra kahin “Esenlik sizinle olsun.” der ve cevaben diyakoslar “Ve sizin ruhunuzla olsun. Haydi, kendimizi Tanrı’ya teslim edelim.” şeklinde çağrıda bulunurlar. Ardından kahin sesli şekilde Tanrı duasını okur: “Ey kutsanmış Rab Tanrı, eski antlaşmadan yeni insanın dirilişi için ruhsal kaynak haline gelen bu su, Kutsal Ruh’unun inişi mükemmel ve tarifsiz lütfun aracılığıyla kutsanmıştır. Bu kulu su ve Ruh aracılığıyla ona bahsettiğin yeni dirilişin saygı değer kişisi haline getirdiğinde bol merhametin sayesinde onu göksel krallığına layık yap ki biz ve o bir anlaşma ile seni çağırmaya cesaret edebilelim ey muhteşem insanlığı seven, kutsal ve yüce Baba Tanrı. Sana şöyle dua ederiz: Göklerin yaratıcısı olan Babamız.” (Samuel (Ed.), 1974: 76-78).

Cemaati ayinde temsil eden diyakoslarla birlikte cemaat “Kutsanmış isim. Senin krallığın geldi. Gökyüzündekiler gibi yeryüzündekiler de senin olacak. Bize bugün günlük ekmeğimizi ver ve bize karşı olan günahları bağışladığımızda, bizim günahlarımızı bağışla. Şimdi ve ebediyen şükür ve güç Senin krallığın içindir.” diye dua ederler (Samuel (Ed.), 1974: 78).

Ardından kahin sesli şekilde su ve Ruh’tan doğumu bahsetme dileğinde bulunulan şu duayı okur: “Yüce Tanrım, Mesih’in kurtuluşu aracılığıyla vaftiz edilen bu kuluna su ve Ruh’tan yeniden doğmanın lütfunu bahset. Ey sevgili Tanrım alçak gönüllü bir şekilde sana yalvarırız, ışığınla onu aydınlat ki kutsallık içinde sunulsun. Biricik Oğlu’nun merhameti sayesinde göksel kutsama için onu hazırla ve kutsal sunağının önünde saflık içinde durmasını sağla. Biz Sana ve Seninle aynı özden olan tüm iyi, kutsal, tapılmalı olan ve yaşam verene; Kutsal Ruh’una övgü, şükür ve onur sunarız.”

Sonra, önden kahin ardından diyakoslar esenlik dileklerinde bulunurlar ve diyakon “Merhametli Tanrı, bağışlayan sunak ve kutsal vaftizhane önünde bu kahin papazın elleri aracılığıyla tütsü sunulur. Haydi, merhamet ve lütf için Tanrı’ya dua edelim ve yalvaralım.” şeklinde dua eder. Sonra kahin: “Vaftiz edilen bu kulla hepimiz ruhtarımızı ve bedenlerimizi Senin önünde eğerez. Ey Rab, bize ve tüm mirasına bak ve sonsuz yaşam ile mükemmel kurtuluşa rehberlik et. Düşmanın kötülüklerini, hasetlerini bizden uzak tut ve bizi saf inançla yaşam veren göksel sakramentlerin katılımcısı olmaya merhamet, lütf, Mesih’in sevgisi, Tek doğan Oğul aracılığıyla ve Seninle aynı özden olan Kutsal Ruh’la birlikte şimdi ve ebediyen layık hale getir.” diye dua eder (Samuel (Ed.), 1974: 80).

Kâhin adayı ve tüm cemaati kutsar ve şöyle der: “Ey Yüce Tanrım, vaftiz edilen bu kulunu kutsa ve asla yok olmayacak göksel kutsamalarla hepimizi kutsa. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh’tan gelen hediyelerle şimdi ve ebediyen bizi mutlu kıl.” Ardından lütf ve merhamet dileklerinde bulunmak için vaftizhane ve sunağın önünde tütsü yakılır. Bunun için kahin ve eğer çocuksa adayı kucağında tutan karibo sunak bölümüne gelirler. Kâhin, adayın kafasına taktığı haç biçimindeki beyaz kurdelayı üç defa sallar ve şöyle dua eder: “Ey erkek (kız) kardeş, Ürdün nehrinden çelenkle seni taçlandırın her şeye gücü yetenin Oğluna övgü şarkısı söyle.” (Samuel (Ed.), 1974: 80-82).

Diyakoslar ayin esnasında peş peşe şu dualardan biriyle cevap verirler: “Ey kardeş, parlak bir kar gibi olan giysilerini giy ve onun parlaklığının melekler gibi ışıldamasına izin ver.”; “Sen bugün Kutsal Ruh’un gücüyle melekler gibi vaftiz kabından çıktın.” ve “Bugün değeri bitmeyen tacı kafana yerleştirdin ve Âdem’in şanını giyindin.” (Samuel (Ed.), 1974: 82).

Kâhin adayın kafasına kurdelayı takarken: “Ey Rab, Kutsal adının şanıyla ve onurun çelengiyle bu kulunu taçlandır.” duasını yapar. Adayın kafasına beyaz kurdelanın takılmasıyla murun ritüeli tamamlanmış, böylece vaftiz mühürlenmiş olur.

IV- Murun ve Ritüelinin Teolojik Anlamı

Hıristiyan teolojisinde İsa Mesih’in bedeni olan Kilise’ye girişin ilk adımı vaftizdir. Vaftiz ile yeniden doğmuş, arınmış ve Kilise’nin bir üyesi olmuş kişiye Kutsal Ruh’un yerleşerek işlevsellik

kazanması murun sakramentiyle gerçekleşir. Murun (Konfirmasyon), doğrulama, gerçekleştirme, onaylama, teyid etme, tasdik etme (Erbaş, 1998: 181) ve bu anlamlarıyla vaftizi tamamlama ve vaftizliyi damgalama-mühürleme anlamına gelmektedir. Bu nedenle murun sakramenti aynı vaftiz gibi Hıristiyanlığa giriş sakramentidir, zorunludur ve ömürde bir defalıktır.

Hıristiyanlığın ilk dönemlerinde Kutsal Kitap'ta su ve Ruh vaftizi ifadelerine dayalı olarak birlikte yapılan vaftiz ve murun, bebek vaftizi uygulamasının gelişmesi Katolik ve Ortodoks Kiliselerinde murunun uygulama zamanı konusunda değişikliğe yol açmıştır. Doğu Kiliseleri vaftiz merasiminde vaftizden hemen sonra dine girişi tamamlayan, yani bir giriş sakramenti olarak görürken Batı Kiliseleri mühürlemeyi Kilise'ye bağlılığı güçlendiren bir sakrament olarak kabul eder (Tarakçı, 2012: 186; Jacop, 2004: 55). Hıristiyanlıkta Kutsal Ruh vaftizi olan murun ile kişi kutsallaşır, Ruh'la arınır ve kişi Tanrı'nın Ruh'unun tapınağı haline gelir. Böylece Kutsal Ruh kişinin canlı Hıristiyan yaşamında aktifleşmiş olur. Süryani Kadim Kilisesi'ne göre murun sakramenti ile kişi İsa Mesih'in yolunda şeytana karşı yeni bir güç kazanmış olur (Demir, 2012: 52).

Murun sakramenti bu sakramenti alanda Kutsal Ruh'u almasından kaynaklanan ve onu "mükemmel Hıristiyan" yapan kutsallaştırıcı lütfu artırır. Bu lütf, Kutsal Ruh'un yedi armağanı ve özellikle Mesih'in ismini cesaretle itiraf etme gücü ve cesaretinden oluşan özel bir kutsal lütuftur. Dış organların Kutsal murunla yağlanması iç ruhun gücünü ve kötülükle, kötü olanla ve onun gücüyle savaşmak için Tanrı'nın gücüyle güçlenme işaretidir. Murunun bu gücü sağlama nedeni onun şeytana karşı en güçlü silah olması ve günaha ve baştan çıkarmaya karşı en iyi koruma olmasıdır. Murun sakramenti kutsallığın tekrar alınması nedeniyle tekrarlanabilen bir sakrament değildir (SOCA, t.y.).

Murun ritüelinin Eski Ahit geleneğinde mevcut olan ve Yeni Ahit metinlerinin tarihsel döneminde uygulanan ilk biçimi, üzere el koyma şeklindeydi. Üzere el koyma işareti Tanrısal Ruh'un göklerden inip yerdekinin üzerine inişini simgelemektedir. Üzere el koyma uygulaması, İsa Mesih'in haçta kurban edilişi öncesi yağlanarak meshedilmesi ve Kutsal Kitap'ta geçen başka sözlere binaen yağla meshetmeye dönüşmüştür. Kutsal Ruh'la ilişkilendirilen kutsal yağ Tanrı'nın Ruh'unun işlevselliğini kazandıran, vaftizle elde edilen kutsallığı mühürleyen ve bedeni canlandıran ruh gibi İsa Mesih'te yaşamda diriltiren sakramenttir. Tanrı görünmez biçimde Kutsal Ruh'unu işletir, dolayısıyla görünürde bir din adamının eli olsa da lütf, Tanrı tarafından bahşedilmektedir (Seyfeli, 2015: 201-202).

Murun sakramentinin uygulama boyutu olan murun ritüelinde adayın yağlanması mühürlenmenin sembolik anlamlarıyla ilişkilidir. Sakramental teolojide, ritüelde kullanılan her obje, nesne sakrament fikrinin temeli olan "Mesih sırrı"na işaret eder. Murun ritüelinde vaftizlinin yağlanması yani mesh edilmesi gerçekleşir. Murun ritüelinde alnın yağlanması ilk uygulamadır ve kişinin Hıristiyan damgasını alması, mühürlenmesi anlamına gelir. İsa Mesih'in haçını simgeleyen haç şeklinde kutsal yağla yağlama ile kişinin sonsuz yaşamda damgalandığı anlamına gelir. Alnın mühürlenmesi İsa Mesih'in ikinci gelişinde alınlarından tanınacak olan Hıristiyan cemaatinin işareti olarak kabul edilir (Seyfeli, 2015: 201). Süryani Kadim Kilisesi'nde murun ritüelinde kutsal murun yağıyla alnın yağlanması iyi ve güzeli düşünmek için zihnin ve düşüncelerin kutsanmasının; göğsün yağlanması kalbin ve arzuların kutsanmasının; gözler, kulaklar ve dudakların yağlanması duyguların kutsanmasının; el ve ayakların yağlanması ise Tanrının emirlerini yerine getirme ve iyi işler yapmanın işareti olarak kabul edilir. Tüm vücudun murun yağıyla yağlanması ise kişinin Kutsal Ruh ile mühürlenmesi anlamına gelir (Silvanos, 2014: 157; Butler, 1884: 269-272).

Murunla yağlamadan sonra erdemlilerin tatlı aromasının inananlardan yükseldiğine inanılır. Bu da Pavlus'un "Çünkü biz hem kurtulanlar hem de mahvolanlar arasında Tanrı için Mesih'in güzel kokusuyuz"^(2Ko.2:15) sözlerine dayandırılır (Khoury, 2005: 351). Süryani Kadim Kilisesi'nde murun ile vücudun değerli ve kurtuluş sürecine dahil olduğunun da hatırlatıldığına inanılır (Fitzgerald, t.y.).

Murun sakramenti, Tanrı'nın kurtuluş planındaki kurtuluşun gerçekleşmesi için temel sakramentlerden birisidir. Bu planda murun, vaftizle kutsallığını, ölümsüzlüğünü, Tanrı'yla barışıklığını ve birlikteliğini, sonsuz yaşamı kazanan adayın canlılık, işlevsellik, icraatçılık ve hareketlilik elde etmesi anlamına gelmektedir.

Sonuç

Hıristiyanlıkta Mesih sırrı ve öğretisi ile ilişkili ayinler sakramental ayin olarak kabul edilir. Kutsal Kitap'ta Mesih sırrına dayalı olan sakrament fikri tarihsel süreç içerisinde Kutsal Kitap, yaşanan gelenek ve Kilise Babalarının eserleri doğrultusunda gelişim göstermiştir. Hıristiyanlıkta sakramentler fikrinin genel hatları V. yüzyıl ortalarına doğru tamamlanırken Süryani Kadim Kilisesi'nde de sakramental teoloji buna paralel gelişim göstermiştir. Ancak, sakramentler fikrinden sakramentler doktrinine dönüşüm sonraki süreçte Katolik Kilise merkezli gelişmiştir. Süryani Kadim Kilisesi ve diğer kiliselerin çoğu vaftiz, murun, tövbe, kutsal kurbono, kehnutluk, evlilik ve hasta yağı şeklinde yedi ayini sakramental kabul etmişlerdir.

Süryani Kadim Kilisesi'nde murun sakramenti Kutsal Kitap'ta Ruh vaftizi, Kutsal Ruh'u alma/verme, üzere el koyma ve meshetme ile ilişkili metinlere dayanır. Murun ile Tanrı'nın Ruh'unun kişide etkinliği gerçekleşir. Vaftiz ile kutsallaşan kişinin murun sakramentinde Kutsal Ruh'u almasıyla Hıristiyan yaşamında Tanrı'nın bir askeri konumuna geldiğine inanılır.

Hıristiyanlığın ilk dönem uygulamalarında Kutsal Ruh'la doğrudan ilişkilendirilen ayinlerde üzere el koyma işareti yaygın bir kullanımdır. Bu yüzden murun sakramentinin de işareti kabul edilmiştir. Ancak Kutsal Kitap'ta kutsal yağ ve Kutsal Ruh ilişkisi de belirgindir ve bu yüzden zamanla murun sakramentinde özel olarak kutsal yağ, sakramental madde olarak kabul edilmiştir. Bu, temel olarak İsa Mesih'in haçta kurban edilişi sürecinde yağla mesh edilmesine dayandırılmıştır.

Süryani Kadim Kilisesi vaftiz merasiminde vaftizi ritüelinden sonra Kutsal Ruh'un verildiği murun ritüelini gerçekleştirir. Kutsal Ruh'un bahşedildiği murun ritüeliyle vaftiz tamamlanmış ve onaylanmış kabul edilir. Süryani Kadim Kilisesi'nde murunun sakramental şartları maddesi olan kutsal yağ, ritüelde okunan formül ve kahindir ve bunlar bir araya geldiğinde sakrament varlık düzeyine çıkmış olur.

Murun diye isimlendirilen kutsal yağ patrik tarafından kutsanır. Sonra ayinlerde kullanılmak üzere kiliselere dağıtılır. Süryani Kadim Kilisesi'nde murun ritüelinin uygulamasında önce kutsal yağla alın haç işaretiyle yağlanır ve damgalanır. Ardından kahin dualar eşliğinde önce vücudun sağ uzuvlarını, ardından sol uzuvlarını yağladıktan sonra tüm vücudu kutsal yağla yağlar ve böylece ritüel tamamlanmış olur.

Hıristiyan teolojisinde murun sakramenti ile Tanrı'nın kişide etkinliği gerçekleşir. Murun sakramentiyle kişi kutsallaşır, arınır, aklanır ve Kutsal Ruh'un tapınağı haline gelir. Hıristiyan yaşamında güçlenir. Süryani Kadim Kilise inancında Kutsal Ruh'la kutsallaşan kişi şeytana karşı güçlenmiş olur. Hıristiyanlıkta yağlanan her uzvun sakramental teolojide sembolik anlamı bulunur. Vücudun kutsal yağla yağlanması Mesih'î yolda iyi ve güzel işler yapmak ile Tanrı'nın emirlerini yerine getirmek için zihnin, kalbin, duyguların, arzuların kutsanması anlamına gelir. Murun sakramentinin Tanrı'nın kurtuluş planındaki anlamı vaftizle kutsallığı, İsa Mesih'te bir olmayı, kurtuluşu kazanmış bedenini Kutsal Ruh'u olarak icraya başlamasıdır.

Kaynakça

- Akdemir, Samuel (1972), *Dini Kurallarımız*, Baha Matbaası, İstanbul.
- Akdemir, Samuel (2009), *İstanbul Mozaiğinde Süryaniler*, Promat Basım Yayın, İstanbul.
- Akgüç, David ve Koç, Ümit (2007), "Kilisenin Kutsal Sırları-2 Murun", *İdem/Reyono*, S. 14, İstanbul, ss. 48-49.
- Aksin, Sevinç (2018), *Süryani Kadim Kilisesi'nde Vaftiz Sakramenti*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.
- Augustin (2011), "Ten Homilies on the First Epistle John", *Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church-Series I*, Edited by Philip Schaff, Volume VII, St. Augustin: Homilies on the Gospel of John; Homilies on the First Epistle of John; Soliloquies, T&T Clark Edinburgh, Online Edition (2011).

- Bar-Sawme, Gabriel (2016), “Comparing The Syriac Order of The Consecration of Myron with The Order of Eucharistic Liturgy both in External Structure and in Theological Themes”, *Syriac Orthodox Patriarchal Journal*, Volume 54, ss. 1-26.
- Brock, Sebastian P. (2000), *Süryani Geleneğinde Kutsal Kitap*, Zafer Matbaası, İstanbul.
- Butler, Alfred J. (1884), *The Ancient Coptic Churches of Egypt*, The Clerandon Press, Oxford.
- Cyprian (2004), “Epistles of Cyprian”, *Ante-Nicene Fathers, Volume 5, Fathers of the Third Century: Hippolytus, Cyprian, Caius, Novatian, Appendix*, Edited by Alexander Roberts, D.D. & James Donaldson, LL.D. Revised and Chronologically Arranged, with Brief Prefaces and Occasional Notes, by A. Cleveland Coxe, D.D. T&T Clark, Edinburgh, Online Edition.
- Demir, Zeki (2012), *Süryani Kilisesi ve Kilisenin Kutsal Yedi Gizi*, Resim Matbaacılık, İstanbul.
- Dolapönü, Hanna (1968), *Türk Süryani Kadim Kilisesi'nin Mesihsel Öğretimi*, Hikmet Basımevi, Mardin.
- Erbaş, Ali (1998), *Hiristiyan Ayinleri (Sakramentler)*, Nun Yayıncılık, İstanbul.
- Fitzgerald, Thomas (t.y.), “The Sacrament: The Meaning and Importance Liturgical Life”, <http://www.stgeorgedanbury.org/our-faith/sacraments>, (22.01.2019).
- Harvey, Susan Ashbrook (2006), *Scenting Salvation*, University California Press, London.
- Jacop, Xavier (2004), *Hiristiyanların Kiliseleri ve İbadetleri*, Ohan Matbaacılık, İstanbul.
- Khoury, John (2005), “The Seven Living Sacraments of the Syrian Orthodox Church of Antioch”, *Festschrift in honour of His Holiness Ignatius Zakka I Iwas on the occasion of the Silver Jubilee of Consecration as Patriarch of Antioch and Supreme Head of the Universal Syrian Orthodox Church*, St. George Syrian Orthodox Church of Malankara, Newland, Chicago, IL, USA, ss. 337-376.
- Kitabı Mukaddes Şirketi, *Kutsal Kitap (Tevrat, Zebur, İncil)*, Yeni Yaşam Yayınları, Republic of Korea, 2011.
- Maclean, Arthur John (1902), *A Dictionary of Dialects Vernacular Syriac*, The Clerandon Press, Oxford.
- Missick, Stephen Andrew (2006), *The Word of Jesus in The Original Aramic*, Xulon Press, USA.
- Nikiforova, Alexandra (2016), “The Liturgy of Myron in the Near East: A New Evidence from Sinai”, submitted and unpublished paper in *Program of the 6th Society of Oriental Liturgy (SOL) Conference, Etchmiadzin, Armenia, 11-15 September 2016*, ss. 1-9.
- Poovathanikunnel, Thomas (2013), “Baptism in Aphrahat the Sage (c 280 +-after 345)”, 2013, <http://dukhrana.in>, (13.12.2017).
- Samuel (Ed.), Metropolitan Mar Athanasius Yeshue (1974), *The Sacrament of Holy Baptism According to the Ancient Rite of the Syrian Orthodox Church of Antioch*, (Çev.), Murat Saliba BARSOM, Deacon, The Syrian Orthodox Church in USA and Canada.
- Seyfeli, Canan (2015), *Ermeni Kilisesi'nde Sakramentler*, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Seyfeli-Aydın (2010), *Canan Seyfeli'nin Zeki Aydın ile yaptığı 04.08.2010 Tarihli Görüşme Kayıtları*.
- Silvanos, Ayub (2014), *The Rite of Consecration of the Church According to the Syrian Orthodox Tradition*, (Degree of Doctor, Manchester University, Philosophy in the Faculty of Humanities), Manchester.
- SOCA (t.y.), Syriac Orthodox Church of Antioch (SOCA), “Holy Myron Chrism (Confirmation)”, (t.y.), <http://soc-wus.org/ar%20chrism>, (13.11.2018).
- SOPAE (2015), Syriac Orthodox Patriarchate of Antioch and all the East (SOPAE), *The Consecration of Holy Myron, according to the Rite of the Syriac Orthodox Church of Antioch*, Damascus.
- Strong, James (1890), *A Concise Dictionary of the Words in the Greek Testament*, Abingdon Press, New York.
- Tanoğlu, Sara ve Tanoğlu, İshak (Ed.) (2010), *Doğu'nun Işığı Abu'l Faraç*, Anadolu Ofset, İstanbul.
- Tarakçı (2012), Muhammet, *Protestanlıkta Sakramentler*, Emin Yayınları, Bursa.